

Витоша
снимка Йордан Дамянов

Българска ТОРА

Издание на Съюза на лесовъдите в България

ISSN 1312-7055

Брой 1 (80), год. XVII, януари 2021 г., София 1303, ул. "Антим I" №17
www.bulgarian-foresters.org

e-mail: bgora@abv.bg

Официално бяха връчени наградите “Лесовъд на годината”

На 16 декември м.г. в Големия колегиум на МЗХГ бяха връчени наградите “Лесовъд на годината” за 2019 година. Епидемичната обстановка наложи отлагането на традиционната церемония по връчването на престижното професионално отличие по време на официалното откриване на Седмицата на гората.

Зам.-министърът на земеделието, храните и горите Атанас Добрев, изпълнителният директор на ИАГ инж. Мирослав Маринов и председателят на СЛБ проф. д-р Иван Палигоров наградиха носителите на традиционните отличия “Лесовъд на годината” и “Служител по контрола” за 2019 г. на Съюза на лесовъдите в България и Изпълнителната агенция по горите. Призорите получиха грамоти от името на министъра на земеделието, храните и горите Десислава Танева, грамоти и плашети на Изпълнителната агенция по горите и Съюза на лесовъдите в България.

Приза “Лесовъд на годината” получи д-р инж. Анна

Петракиева - директор на ДПП “Витоша”. Високото отличие е присъдено за приноса ѝ за популяризирането на горската педагогика у нас, новаторските идеи в работата с подрастващите и широката общественост. Нейни подгласници са инж. Евгения Христова - директор на ДГС - Мездра, инж. Исмаил Молов - директор на ДЛС “Дик-

чан” - с. Сатовча, инж. Емил Войводов - директор на ДГС - Ардино. Наградата “За цялостен лесовъдски принос” бе присъдена на инж. Симеон Ефремов - сега директор на ДГС - Сандански. Наградата “За значителен принос за популяризиране и повишаване на имиджа на лесовъдската професия” получи доц. д-р Янcho Найденов.

Трима горски инспектори се откроиха сред номинациите за “Служител по контрола върху дейностите по опазване на горските територии”. С първо място бе отличен Красимир Кайряков - горски инспектор от РДГ - Берковица, второ място зае Благой Ташков от РДГ - Пловдив, а трето - Цветелин Павлов от РДГ - Ловеч.

Б

**Носителят на приза “Лесовъд на годината”
д-р инж. Анна Петракиева пред вестник
“Българска гора”**

Горската педагогика е колективен труд

престижната награда?

- Приемам тази награда като оценка за значимостта на горската педагогика в нашата страна. Тази положителна оценка обаче не би могла да бъде постигната без участието и подкрепата на всички мои колеги, които приеха идеята “Горска педагогика” и започнаха да работят за нейното осъществяване.

- Д-р Петракиева, бяхте удостоена с приза “Лесовъд на годината” за Вашния принос за развитието на горската педагогика в България. Как приемате

не. Без техните усилия нищо не би могло да се случи. Възприемам горската педагогика като своя рожба, за чието появяване имам някакъв принос, но основната заслуга е на колегите, които ме подкрепиха със своето сърце и работят усилено за нейното утвърждаване. Виждам ползата както за нашата колегия, така и за об-

ществото. Това много ме радва, но подчертавам, че това е колективен труд.

- Кога за първи път се срещнахте с горската педагогика?

- През 2009 г. по време на конгреса на Съюза на европейските лесовъдди (СЕЛ),

(На стр. 2)

Оазис на съхранена красота, познание и отдих

На стр. 5

Професор Атанас Ганчев - талант в преподаването и страсть към тополите

На стр. 6

Представяме СИДП - Шумен

На стр. 8

СЪЮЗ НА ЛЕСОВЪДИТЕ В БЪЛГАРИЯ
София, 1303, ул. “Антим I” № 17 тел.: 02 9818632

ДО
ИНЖ. ....
ЧЛЕН НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ
НА СЛБ
ИНЖ. ....
ПРЕДСЕДЕТАЛ НА РЕГИОНАЛНИЯ
СЪВЕТ НА СЛБ
ИНЖ. ....
ДЕЛЕГАТ НА ОБЩОТО СЪБРАНИЕ
НА СЛБ

ПОКАНА

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН/ГОСПОЖО .....

На основание на изискванията на чл. 19 от Устава на СЛБ, с решение на Управителния съветодици заседание на ОС на СЛБ на 04.03.2021 г. от 10.30 ч., в зала “Акад. Мако Даков” на централната сграда на ЛТУ, София, бул. “Климент Охридски” 10

при следния дневен ред:

1. Приемане на отчет за дейността на СЛБ за 2020 г.
2. Приемане на отчет за бюджета на СЛБ за 2020 г.
3. Приемане на проект за бюджет на СЛБ за 2021 г.
4. Организационни въпроси.

При неблагоприятна епидемична обстановка заседанието на ОС на СЛБ да се проведе неприсъствено, в същия ден и час, като техническите подробности по провеждането ще се уточнят в периода 01-03.03.2021 г.

В съответствие с изискванията на чл. 17, ал. 2 и чл. 20, ал. 2 от Устава на СЛБ УС определи норма на представителство в състава на ОС: всички членове на УС да са делегати, плюс 1 делегат на организации със 150 членове и 2 делегати при организаций с над 150 членове. Поканата до избраните за делегати на събранието да бъде изпратена по електронна поща, чрез председателите на Регионалните съвети на СЛБ и да бъде публикувана на страниците на вестник “Българска гора”.

Участието Ви в заседанието на ОС на СЛБ е наложително. За информация за материалите за заседанието, както и за потвърждение за участието Ви се свържете с офиса на СЛБ - тел. 02 9818632 - инж. Богданов - 0888759821, ел. поща bgora@abv.bg или организационния секретар инж. Бояджиев - 0885159501, не по-късно от 26.02.2021 година.

Председател на СЛБ:/п/
Проф. д-р Иван Палигоров

Академично слово

на проф. д.н. Александър Александров

произнесено по случай връчването на почетното научно звание “Доктор honoris causa” на ЛТУ

Позволете ми да изразя благодарност към Академичния съвет на Лесотехническия университет за решението да ми присъди почетното научно звание “Doctor honoris causa”. Приемам званието с признателност на бивш възпитаник на нашата Alma mater (ВЛТИ - ЛТУ) за изследователската ми дейност, посветена на българската гора, и като първия от научния състав на Институт за гората при БАН, номиниран от ЛТУ. Оценявам високо принципите на Академичния съвет на Университета за акцентиране върху научните и преподавателските приноси спрямо административните и финансовите активи на номинираните.

Моят избор на лесовъдската професия е повлиян от семеяна традиция, тъй като баща ми беше лесовъд, работил в Родопите, Средна гора, Стара планина и Лудогорието. В колегията се счита, че той има заслуга за спасяване на гори от изкореняване вследствие на постановления на Министерския съвет през 50-те и 60-те години на миналия век. Като окръжен директор на горите в Шуменско, Търговищко и Разградско той успява да ограничи унищожаването им и процентът на изкоренените гори в региона е най-нисък за страната.

Дипломирах се преди шест десетилетия във Висшия лесотехнически институт - престижно висше учебно заведение, повлияно от най-силните лесовъдски школи в Европа - немската, руската и френската. Тогава професори и ръководители на катедри бяха учени като акад. Борис Стефанов, професорите Петко Петков, Никола Пенев, Методи Русков, Боян Захариев, Асен Биолчев, Димитър Стефанов, Йордан Духовников и Михаил Венедиков.

В съответствие с действащата тогава система за професионално разпределение на абсолвентите по горски стопанства от комисия на горското ведомство през 1961 г. постъпих на работа в ГС - Цонево, в Източна Стара планина, където са разпространени високостъблени дъбови, букови и смесени широколистни гори, в разгара на мащабни залесявания. Следващата година се явих на изпити за задочна аспирантура по горска генетика и селекция във ВЛТИ, където бях зачислен с научен ръководител - доц. Мако Даков. В края на 1963 г., след конкурс с участие на няколко кандидати, бях избран за научен сътрудник по лесовъдство в Опитната база -

Велинград, на Института за гората и проучванията ми бяха насочени предимно към иглолистните гори.

Ученник съм, а впоследствие и участник в българската школа по дендрология, горска генетика, селекция и култури. Тя е дело на около 80 изследователи от Лесотехническия университет и Института за гората - БАН, които в продължение на столетие извършиха фундаментална научна и научно-приложна дейност, както и на хилядите лесовъди, приложили това знание в практиката.

По настоящем благодарение на установеното генетично разнообразие на дървесните видове у нас е възможно да се реагира адекватно в процеса на тяхното адаптиране към настъпващите климатични промени. Участвах в разработване на теоретичните основи и практическите способи за запазване на горскодървесните генетични ресурси *in situ* и *ex situ*. Създадох и съдействах за създаване на опитни култури за интродукция на ценни в стопанско отношение дървесни видове от Северна Америка, Азия и Австралия, които обогатяват горския генетичен фонд на страната.

Ако има нещо, с което България превъзхожда другите страни от Югоизточна Европа и можеше да се съзмерва с икономическите водещи държави в света, това беше нейната залесителна дейност през миналия век и по-конкретно през периода 1950-1980 г., особено през 60-те години, когато залесяването у нас превишаваше по площ това в Германия и Франция. Сега делят на горските ни култури е 21.9 % от горската площ, докато в другите Балкански страни е: Албания - 11.7 %, Северна Македония - 10.5 %, Румъния - 8.3 %, Сърбия - 7.9 %, Босна и Херцеговина - по 6.5 %, Хърватия - 3.9 %, Гърция - 3.5 %, Словения - 2.7 %, Черна гора - 1 %, а за Европа е средно 9 %.

В резултат на залесяванията в България запасът на нейните гори се увеличи от 220 млн. м³ през 1944 на 395 млн. м³ през 1990 и до 680 млн. м³ през 2015 година. Това се дължи главно на мащабната залесителна и противоерозионна дейност през миналия век, а създадените култури продължават да натрупват значителни количества биомаса и да секвестират огромен обем от въглероден диоксид (CO₂).

Оценката на авторитетни чуждестранни експерти и държавни дейци за това бъл-

гарско дело е висока.

Джералд Грей - вицепрезидент на “American Forest”, след посещение на Кърджалийски район през май 1995 г., констатира: “Американските лесовъди има какво да научат от българските си колеги. Тук видях насаждения върху места, където никога не съм предполагал, че може да има гора... Тук видяхме методи, непознати за САЩ. Само фактът, че местните лесовъди в продължение на четири - пет десетилетия са успели да превърнат Родопите от Аризона в Калифорния..., е достатъчен да ги включим във всички учебници по лесовъдство”.

При официалната си визита в България през 1988 г. проф. К. Каул - съветник на Индира Ганди, заяви, че правителството на неговата страна ще предложи спогодба за изпращане на български лесовъди за залесяване в Индия.

Известният български учен - химик, и общественик акад. Георги Близнаков, в книгата си “Размисли на вечерието на ХХI век” отбележва: “За чест на нашите лесовъди и бивши управници... в това отношение България водеше далновидна политика. В страната се рекултивираха и бяха залесени над 12 млн. дка нови гори, с което националните запаси от дървесина се удвоиха”.

Като инженер лесовъд в горското ведомство и като изследовател участвах в залесителната практика и наука, базирани на горската генетика и селекция. ВЛТИ (ЛТУ) и ИГ - БАН, разработиха съвместно “Програма за ускорено възпроизвъдство и ефективно използване на горските ресурси на България за периода 1990-2040 г.” с участие на около сто изследователи. Освен това те създадоха “Инструкция за изграждане, стопанисване и използване на горската семепроизводствена база (1992 г.)”.

Трябва да отбележа, че имах шанс да се уча и да работя в моята изследователска област с водещи учени у нас - акад. Борис Стефанов, акад. Мако Даков, проф. Димитър Велков, проф. Иван Добринов, проф. Коста Костов и др., а в чужбина - с проф. Джонатан Райт, проф. Уилям Кричфийлд и д-р Ханс Нийнщед (САЩ), проф. Михаил Вересин (СССР), проф. Ханс Шонебах и проф. Шмид-Фогт (Германия), д-р Хелмут Барнер (Дания).

На световните горски конгреси и конгресите на IUFRO (International Union of Forestry Research

Organizations) докладвах и отстоявах достигненията на българската горска наука и практика и значимостта на горските генетични ресурси особено на тези от БалканиТЕ.

Специализациите, международните изследователски проекти и научните форуми ми предоставиха възможност за опознаване на планетарните биоми: тайга и тундра - в Лапландия и Сибир, дъждовни тропически гори - в Малайзия и Бразилия, савани - в Аржентина и Кения, сезонни тропически гори - в Китай, ксерофилни редколесия - в Австралия, пустини - Сахара и Гоби. Тези специализации и командировки разшириха значително познанията ми по фитогеография, екология, лесовъдство и горска генетика и допринесоха за тяхното университетско преподаване.

Подготвих 14 докторанти по горска генетика, селекция и култури, от които 7 - за горската практика у нас и в чужбина.

По настоящем пред науката и практиката на българското горско стопанство има сериозни проблеми:

- Влошено здравословно състояние на горите и високо ниво на антропогенни горски пожари.

- Преобладаване на икономическите пред екологичните и лесовъдските принципи при стопанисване на горите.

- Нелегални сечи.
- Нерационално използване на дървесината.

- Опасност от концесии в горските територии.

- Понижаване на статуса на лесовъдската професия.

Тези проблеми пораждат неотложни предизвикателства пред академичния състав на Лесотехническия университет и на Института за гората - БАН, както и пред цялата лесовъдска колегия у нас.

Акумулираните лесотехнически научни знания и опит дават основание за преразглеждане на парадигмата за устойчиво развитие и необходимост от акцентиране към многофункционално и природосъобразно стопанисване на горите.

Завършвам академично слово с латинска сентенция, която има и специфично философско звучене: *Bulgarica silva quo vadis?* или *Bulgarica natura quo vadis?*

Надявам се, че дръзвонието на младата генерация, съчетано с приемственост от предшестващите, ще намери правилните решения и ще ги осъществи.

Годишни

Инж. Димитър ГАВРИЛОВ на 85 години

Роден е на 04.01.1936 г. в с. Ковачица, Михайловградска област (сега Монтана). През 1959 г. завърши ВЛТИ, специалност “Горско стопанство”.

Работи като директор на ГС/ДЛС - Балчик, зам. генерален директор на Горскостопанска фирма “Лонгоза”. От 1991 г. до пенсиониране

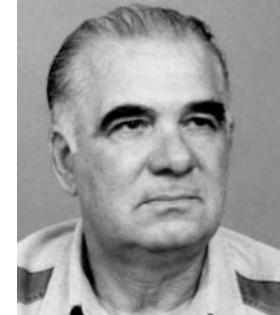
Инж. Борис БАНГЕЕВ на 85 години

Роден е на 22.01.1936 г. в Разлог, Благоевградска област. През 1962 г. се дипломира във ВЛТИ, специалност “Горско стопанство”.

Започва работа в ГС - Елешница, където е началник на ГТУ, а през 1966 г. е назначен за зам.-директор. От 1975 г. до пенсионирането си

Инж. Стефан МАНОЛОВ на 80 години

Роден е на 25.01.1941 г. в Девин, Смолянска област. През 1965 г. завърши ВЛТИ, специалност “Горско стопанство”.

Трудовия си път започва в ГС - Тешел. От 1971 г. последователно е зам.-директор на Горските стопанства в Мугла и Тешел. През 1975-1977 г. е директор на ДЛС “Извора” - Девин. През 1977 г. е назначен за директор на Дирекция “Дивечовъдство и риболовъдство” в МГТП, а от 1986 г. е

Проф. д.н. Иван ЙОВКОВ на 75 години

първи зам.-председател на Асоциация “Горско стопанство и горска промишленост”, след което е избран за председател на БЛРС.

Извънкат лесовъд и ръководител, с определен принос за успешното развитие на горското стопанство у нас, както и на залесителната дейност и правилното стопанисване на горите в Пиринския край.

Роден е на 15.12.1945 г. в София. Завърши ВЛТИ, специалност “Горско стопанство”, през 1973 година.

Работа започва в Научния център по планиране в Държавния комитет по планиране, където става научен сътрудник по оценка на горските ресурси. От 1990 г. е редовен доцент, а от 2011 г. - професор в Лесотехническия университет. През 2010 г.

Годишнина

Инж. Димитър ДЖАМБАЗОВ на 75 години

Роден е на 14.12.1945 г. в Асеновград, Пловдивска област. Завършила ВЛТИ, специалност "Горско стопанство", през 1972 година.

Работи като зам.-директор и директор на ГС - Хвойна, зам.-директор и директор на ГС - Чепеларе. Директор на ГС - Асеновград, е от 1986 до 2009 г., когато се пенсионира. Под негово ръководство са постигнати високи ус-

пехи в горскостопанската дейност, управлението и организацията на работата в горите.

Ползва се с уважение и признательност за приноса в създаването на хиляди декари горски култури, правилното стопанисване, ползване и опазване на горите и в трите стопанства, в които служи в продължение на 30 години.

Инж. Димо ДИМОВ на 70 години

Роден е на 24.12.1950 г. в с. Българи, Бургаска област. Завършила ВЛТИ, специалност "Горско стопанство", през 1976 година.

Назначен е за зам.-директор на ГС - Ново Паничарево. От 1980 г. е директор на ГС - Граматиково. През 1997-2001 г. е главен дирек-

тор на РУГ - Бургас. Пенсионирана се през 2015 г. като директор на ГС/ДГС - Звездец, след което известно време ръководи ДПП "Странджа".

Добре подготвен и уважаван лесовъд, с голям принос за успешното стопанисване и ползване на горите в Бургаския регион.

Инж. Киро ДИМОВ на 70 години

Роден е на 24.12.1950 г. в с. Българи, Бургаска област. През 1976 г. завършила ВЛТИ, специалност "Горско стопанство".

Работи в ГС - Грудово (ДГС - Средец), където до 1987 г. е зам.-директор. През 1987-1998 г. е главен специалист по залесяване в РУГ/РДГ - Бургас. След

1998 г. е директор и зам.-директор на ДЛС "Ропотамо". Пенсионирана е през 2015 година.

Добре подготвен лесовъд, с определен принос в създаването на хиляди декари нови гори, успешното развитие на разсадниковото производство и правилното стопанисване на горите.

Инж. Иван ГЕОРГИЕВ на 70 години

Роден е на 20.01.1951 г. в с. Мартиново, Михайловградска област (сега Монтана). Завършила ВЛТИ, специалност "Горско стопанство", през 1977 година.

Постъпва на работа в ГС - Белоградчик. От 1979 до 1984 г. е директор на ГС - Чупрене. През 1984-1991 г. е директор на ДЛС "Ком". От

1991 до 2014 г., когато се пенсионира, е зам.-директор, началник-отдел и главен експерт в РДГ - Берковица.

Уважаван от колегията лесовъд, допринесъл много за успешно развитие на дърводобива, лесокултурната дейност и ловното стопанство в Берковския регион.

Позиция

Гората и язовирите в България

До началото на 70-те години на миналия век България се слави с висококачествена и вкусна вода. Тази слава, за съжаление, е останала в миналото.

След 1960 г. до началото на XXI в. в България са построени над 2500 големи язовири и значителен брой по-малки водоеми, с което управляващите смятат, че решават проблемите с водоснабдяването за много години напред.

През последните три десетилетия обаче сме свидетели на полупразните язовири, отарялата и амортизирана докрай водопроводна мрежа, а водата от нея е с много лошо качество и често вредна за пиење.

Проблемът с водоснабдяването се стовари със страшна сила в различни райони на страната. Големи областни центрове налагат режими за подаването на вода на населението. Прехвърлянето на води от един краища на държавата в други става все по-често явление. Стигна се дотам, че на заседание на областната управа в Бургас (01.12.2020 г.) с участието на министъра на околната среда и водите се разработваха планове за изграждане на нови канали и деривации за прехвърляне на води от един в други язовири. В областния град бе наложен режим на водоподаването. Министърът на всеослушане заяви, че над страната ни е надвиснала тежка, непреодолима вода криза.

Една от основните причини, спокойно бих казал - главната, България да изпадне в катастрофално състояние с водоснабдяването е, че управляващите забравиха, че

водата не се ражда, не извиря в язовири. 90 % от водоизточниците в България - малки и по-големи поточета и рекички, водят началото си от гората. Вододайната е една от много важните функции, която изпълнява гората. За успешното осъществяване на тази роля значителна част от горите се управляват, стопанисват, охраняват и защищат като вододайни зони, гори със специално предназначение.

С развилиято се в продължение на половин век хидротехническо строителство, предимно в планинските и полупланинските райони на България, бяха силно нарушени, а на много места и унищожени, тези изключително важни вододайни и водоохранни функции на горите у нас.

Огромното строителство на язовири и водоеми и всичко, свързано с тях, нанесе тежки и непоправими увреждания на природата като цяло и преди всичко върху горски екосистеми. За захранването с необходимите количества вода на тези големи хидротех-

нически съоръжения се направиха над 40 000 km канализационни тунели. За това огромно за мащабите на нашата страна строителство бяха направени хиляди километра автомобилни пътища. Всичко това нарушило нормалния живот и развитие на гората, подсушаваше горската почва, постепенно се опустиняваха плодородните територии. Нарушени бяха, а на места и напълно заличени, водоохранните и водорегулиращите свойства на горските почви.

Освен от хидротехническото строителство вододайните способности на горите у нас силно намаляха, защото те страдат от прекомерната сеч, преди всичко възрастни и разнообразни гори. Занемарено е отглеждането на иглолистни култури, създадени със специално предназначение около язовири и водоеми. Намалена е борбата с вредителите по горите. Това са причините бързо да се стопяват и климатоопределящите и средообразуващи функции на горите, а зна-

ем, че около 70 % от кислорода у нас се получава от горите.

Разбира се, за безводието има и други причини като ползването на вода от язовири за нуждите на металургични, химически и топлоелектрически центри, които по проект трябва да се снабдяват от собствени водоизточници, и лошото стопанисване на язовири. Последните две причини са преодолими. Това, което става с гората като източник на вода обаче, трудно ще се възстанови.

Без да обрънем внимание на тези глобални проблеми, никакви прехвърляния на води не ще решат проблема трайно.

В продължение на 30 г. на гората у нас се гледа единствено като на източник за получаване на все повече финансови облаги, които отиват в ръцете на частни фирми и известна част от тях - в Министерството на земеделието, храните и горите. Нормално е приходите от горите да се връщат отново в тях за правилното им стопанисване, охрана и борба с вредителите. Само че в България с тези пари се потушават недоволствата на земеделци, животновъдци и други.

На това най-после трябва да се сложи край, като се създаде многофункционална стабилна структура към Министерския съвет. Тя да бъде първоразпоредителят на финансите, получавани от експлоатацията на горите и други странични горски ползвания, за да се грижи за правилното им стопанисване и възстановяване.

Инж. Георги ПЕТРУШЕВ

Любопитно

Монети, увековечили залесително дело

Словашкото национално въстание (1944 г.), където дъва пъти е раняван. След войната, в периода 1955-1958 г., следва политически науки във Висшата партийна школа в Москва, където получава титлата "доктор на социално-политическите науки", а след това работи в сферата на промишлеността. Младият Дубчек, става активист на Комунистическата

Монети с номинал една крона от 1963 и 1986 г. с изображение на залесителка

Словакия. През 1969 г. става председател на Федералното събрание на Чехословакия, а в периода 1968-1969 г. е първи секретар на Централния комитет на Чехословашката комунистическа партия.

Дубчек е първият инициатор за реформиране на комунистическия режим - Пражката пролет, и изграждането на "социализъм с човешко лице". След окупацията на Чехословакия от въоръжените сили на Варшавския договор е принуден да се откаже от своите функции. В периода 1969-1970 г. е посланик на Чехословакия в Турция, а от 1970 до пенсионирането си през 1981 г. работи в управлението на горското стопанство в Словакия, като заместник на редица ръководни постове.

През 1989 г. Дубчек участва в Нежната революция и през декември е избран за председател на Федералното събрание на Чехословакия. Възстановява през 1990 г. Социалдемократическата партия на Словакия и я възглавява. Тежко ранен при автомобилна катастрофа на магистрала, почива на 7 ноември 1992 година.

През 1989 г. Дубчек участва в Нежната революция и през декември е избран за председател на Федералното събрание на Чехословакия. Възстановява през 1990 г. Социалдемократическата партия на Словакия и я възглавява. Тежко ранен при автомобилна катастрофа на магистрала, почива на 7 ноември 1992 година.

Николай СТОЯНОВ

Природа за хората

Оазиси на съхранена красота, познание и отдих

В края на м.г. два наши природни парка отбелязаха своите годишни - "Сините камъни" стана на 40, а "Персина" - на 20 години. Всеки от тях посвоему е емблема на българската природа и на своя регион.

Природният парк "Сините камъни" - Сливен

Носи името на скалния масив, издигащ се над града. Скалите "синеят" при специфични атмосферни условия, най-често надвечер, и от съдържанието в състава им на кварцпорфир, най-голямото находище в Европа.

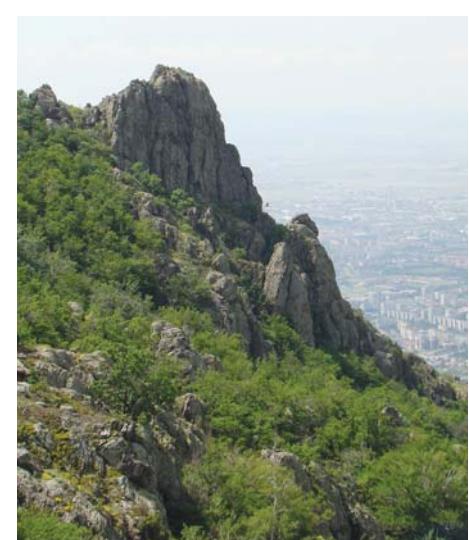
Обявен през 1980 г. като "народен", понастоящем "природен", днес "Сините камъни" е с площ 11 380.8 ха и е част от мрежата защитени територии в страната.

Местностите от веригата Гребенец - Стилово попадат в широкия миграционен фронт на птиците Via Pontica. В ПП "Сините камъни" има 6 природни забележителности с обща площ 4.6 хектара. В границите на Парка попада и резерватът "Кутелка", обявен през 1986 г. с площ 708 ха, с цел запазване на съобществата от мизийски бук и скалните местообитания на много грабливи птици.

Независимо от малката си територия "Сините камъни" - единственият природен парк в Източна Стара планина - се характеризира с голямо биологично разнообразие. Тук са съхранени един от най-добре запазените представителни горски екосистеми от широколистни гори в Източна България, като 82.9 % от територията на Парка са гори, от които 92.4 % са естествени - в горялото си са член на терциерни (мизийски бук), местообитания на повечето реликтни, ендемични и застрашени видове. Досега са известни 70 вида и 7 подвида ендемични, редки, реликтни и защитени видове, между които урумово лале (*Tulipa urumoffii*), давидов мразовец (*Colchicum davidovii*), черноморска ведрица (*Fritillaria pontica*), недоразвит лимодорум (*Limodorum abortivum*), много орхидеи и други.

Фауната в ПП "Сините камъни" е представена от 244 вида гръбначни и 1153 вида безгръбначни животни. От установените гръбначни животни 78 % са защитени от Закона за биологичното разнообразие, а в Списъка на световнозастрашените животни са включени 23 вида. 176 вида са птиците, като 149 са защитени. Природният парк се гордее, че е един от четирите района в страната, участващи в мащабен проект за възстановяване на белоглавия лешояд в България, който вече е възстановен вид тук. Сега се работи за завръщането на черния лешояд. В м. Каракююк се намира водоливът, в който близо 40 белоглави и 10 черни лешояди преминават адаптация.

Дейността на Парка е свързана със съхраняването

3000 души. Имаме открити информационни точки в граничещите с Парка села - Сотиря, Ичера, Калояново и Глушник.

На територията на Парка са изградени две специализирани пътеки - образователно-екологичната в м. Моллова кория и Пътеката на здравето в м. Абланово, предназначена за хора със заболявания на опорно-двигателния апарат и за хора с увредено зрение, много ту-

ристически, исторически и екопътеки, Детския кът "Кълвача". За разглеждане на скалния феномен Халката маршурут започва от Долна лифтенна станция.

За любители на птиците е водоливът на лешоядите в м. Каракююк.

С автомобил или с открития седалков лифт се стига до м. Карадила, където сме изградили множество атракции за малки и големи и информационно-образователни табла.

Всичките кътове за отдих с направени безопасни огнища са разпръснати по цялата територия на парка - местностите Езерото, Меча поляна, Сълънчева поляна, Равна река, Харамията, Драгиевата чешма, Абланово.

Места за отсядане с пресиване в Парка са хижите "Карадила", "Хаджи Димитър", "Стилит", "Декотекс" и Спортно-туристическият комплекс "Сините камъни", разполагащ с хостел "Езерото", 6 дървени къщички, Вилата, Винарната. Хижата има и в м. Даулите, където се намира малка ски писта.

Инж. Ирина ПЕТРОВА
директор на ДПП "Сините камъни"

ПП "Персина" - гр. Белене

20 г. за опазване на природата по Дунав работи Природният парк "Персина", обявен на 4 декември 2000 година. Взел името на най-големия български дунавски остров, той е единственият природен парк по нашето поречие и отговорността за опазване на разнообразната и очароваша природа на европейската река е голяма.

Обявяването на защитената територия е свързано с опазване на естественото състояние на Никополската островна група и Комплекса "Беленски острови", както и възстановяването и съхраняването на влажните зони. Уникалността и голямата значимост на Комплекса е причината през 2002 г. той да е обявен за Рамсарско място, най-голямото по площ досега в България.

Един от най-важните екосистеми в Парка са заливните крайдунавски гори и вътрешни блата, разположени по островите. За опазването им са създадени редица защитени територии. Островите резервати "Милка" и "Китка" съобразно българското законодателство са със строго ограничен режим на достъп. Поддържаният резерват "Персински блата" на о. Персин обхваща четирите вътрешни блата - Песчина, Мъртво, Старо и Дульово бара. Защитените местности "Персина", "Персин-изток", "Кайкуша" и "Плавала" са доста обширни и разнообразни по своите характеристики. Със степен на защита е природната забележителност Скална църква край Никопол.

Едно от най-значимите постижения за опазване на дунавската природа, за което допринесе съвместната работа на няколко институции и организации, е възстановяването на влажната зона на о. Персин, която вече над 10 г. функционира и е със сравнето постепенен воден режим. За възстановяването и поддържането на живота ѝ важна роля играят служителите на Дирекцията, които осъществяват контрола на влизящите и оттичашите се водните количества. Новите условия на живот спомагат за възстановяване на изгубеното с времето гнездовище на световнозастрашения вид къдроглав пеликан. Поетапно се възстановява и колонията от гнездящи водолюбиви птици в Мъртво блато. О. Персин и влажната зона са място, обитавано и от други ценни видове птици.

В 20-годишната история на ПП "Персина" е важно да се разкаже за завръщането на къдроглавия пеликан (*Pelecanus crispus*) като гнездящ вид в Поддържан резерват "Персински блата" на о. Персин. През 2016 г. се сформира гнездяща колония от къдроглави пеликани в

блатото "Песчина", като най-голям успех в тази насока е отбелаян през 2020 година. Формирани са две гнездещи колонии на о. Персин с отгледани общо 40 малки. Грижите за новосформиралите се места за гнездене продължават в партньорство между Парка и различни институции и неправителствени организации.

Значимите събития и постижения за ПП "Персина" през годините са много - пър-

вото в България опъстеняване на морски орел и поставяне на сателитни предаватели; поетапното възстановяване на водния режим на блатото "Кайкуша"; на о. Персин е разположена единствената колония на пещерен вид прилеп по Дунав; направено е първото проучване на диви острови по р. Дунав, оценено е тяхното състояние и е извършено класифицирането им; приет е първият План за действие за морския орел; ДПП "Персина" стана част от Международната асоциация "Дунавски паркове", а през 2019 г. ПП "Персина" се присъедини и към териториите на European Wilderness Society; приет е Планът за управление на Парка; ДПП разработи "Образователен пакет"; изгответи и издадени са първите книги за биоразнообразието в Парка; налице са и резултатите от първите успешни залесявания с естествени дървесни видове на островите; направен е анализ и мониторинг на колониите водоплаващи птици по Дунав; извършен е мониторинг на рибните популации в блатата на о. Персин; направени са първите аерофото снимки с акцент пясъчни образувания и островни групи в обсега на Парка.

ПП "Персина" успешно изпълни 11 проекта като директен бенефициент и 4, в които е проектна територия. Сега се изпълняват 2 проекта по финансиращи програми на

ЕС. Подадени са 2 нови проектни предложения.

ДПП разполага с красив и непрекъснато обновяващ се Посетителски център, разположен на брега на Дунав в гр. Белене точно срещу о. Персин и комплекса Беленски острови. Паркът обхваща обширна територия от над 21 000 ха, разположена между землищата на Общините Никопол, Белене и Свищов, която е не помалко значима от гледна точка на биологичното разнообразие. Цялата територия на Парка е в обсега на "Натура 2000", защитените зони са по Директивата за птици и Директивата за местообитания.

Територията на ПП "Персина" е свободна за посещение, с изключение на резерватите, в които човешкото присъствие и дейности са забранени. Поречието на Дунав предполага добри възможности за отдих и отмора. Струпванията на птици през различните периоди на миграция позволяват да се наблюдават съвсем отблизо интересни видове.

На територията на Парка има свидетелства за богато културно-историческо минало - Античният кастел "Димитър" (римска крепост на брега на Дунав), Шишмановата крепост, средновековната скална църква край Никопол и други.

Даниела КАРАКАШЕВА
гл. специалист "Вързки с обществеността и образователни програми"

Първостроители

Професор Атанас Ганчев - талант в преподаването и страст към Тополите

Роден е на 16 септември 1919 г. в с. Обединение, Великотърновско. Завърши специалност "Лесовъдство" в Агрономо-лесовъден факултет на Софийския университет през 1942 г. и есената на същата година постъпва като стажант в Службата по измерване и уредба на горите. След завършване на стажа и отбиване на военна си служба става асистент в Института по лесоустройство с горска таксация и оценка на горите (по-късно катедра "Лесоустройство с горска таксация") на Агрономо-лесовъден факултет, с ръководител проф. Темелко Иванчев. Атанас Ганчев е и дипломант на проф. Иванчев, при когото защитава темата "Растеж на нискостъблени дъбови гори в Еленска околия". По молба на акад. Борис Стефанов и с решение на Академичния съвет на Селскостопанската академия от края на 1949 г. е преместен като старши асистент в новоиздадената катедра "Дендрология с анатомия на дървото". През есента на 1952 г. Атанас Ганчев е избран за хоноруван преподавател по декоративна дендрология и води лекции на студентите в новооткритата през 1951 г. специалност "Зелено градско строителство" (от 1962 г. - "Озеленяване", а от 1997 г. - "Ландшафтическа архитектура").

През 1953 г. се квалифицира като доцент по декоративна дендрология. Той е първият преподавател по декоративна дендрология и декоративно дървопроизводство. Непосредствено след пенсионирането на акад. Борис Стефанов, през 1961 г. проф. Ганчев поема катедра "Дендрология с анатомия на дървото", която ръководи до смъртта си. През февруари 1964 доц. Ганчев е избран за професор по дендрология.

Още като главен асистент през 1951 г. Атанас Ганчев е избран за извънщатен съветник на Комитета за наука, изкуство и култура, в отдел "Наука и висше образование" по въпросите, свързани с работата на Лесотехническия факултет.

От края на 1952 до октомври 1956 г., наред с преподавателските си задължения, е директор на Централния научноизследователски институт по горско стопанство (по-късно Институт за гората). Този период е добра

школа, която оказва влияние върху по-нататъшното научно израстващие на Атанас Ганчев и началото на активната му работа съвместно с Михаил Петров по проучването и хибридирането на тополите с оглед получаване на сулоустойчиви клонове.

Като млад асистент Атанас Ганчев се насочва към проучването на възможностите за интродукция на чуждоземни дървесни видове, експерименти с бързорастящи дървесни видове, каквито са тополите.

Научната продукция на Атанас Ганчев е отразена в 59 публикации (44 статии, доклади и обзори, 3 книги и 12 учебни пособия - 2 учебника за висши училища, всеки с по две издания, и 2 учебника, преиздавани и преработвани 4 пъти, за техники-мите по горско стопанство и озеленяване).

Основните му приноси за лесовъдската наука и практика са в областта на горската таксация, горските культуры, лесоустройството, физиологията на дървесните растения и най-вече дендрологията.

Научните статии на проф. Ганчев са 28, посветени на дендрологични аспекти - биологични особености на дървесните видове, като се прави опит за разрешаване на проблема за преодоляване на покоя при семената, интродукция на чуждоземни дървесни видове (бамбук, еукомия, гладичия и др.), производството на нови тополови форми, тяхното проучване и внедряване в горскостопанската практика. Гравично сътрудничество съвръзва акад. Борис Стефанов и Атанас Ганчев. Съвместно публикуват около 10 научни статии в областта на палеоботаниката, интродукцията на дървесни видове, изграждането на полезащитни горски пояси. Особено ценен и днес е трудът на Атанас Ганчев и Емил Прокопиев върху чуждоземните дървесни видове в България - задълбо-

Проф. Атанас Ганчев

чин институт". По време на активната си работа по тополите посещава над 22 горски стопанства в страната, където консулира, създава експериментални опитни участъци и почти винаги лично води наблюденията в тях. Резултат от неговата дейност е създаването на популетум в Ямбол с над 20 евроамерикански тополови култивари. Подобен важен експериментален обект, създаден под негово ръководство, е Тополовото стопанство в Пазарджик. За изпитването на възможностите за използването на топо-

лизоване на видовете тополи и хибридните комбинации. Това е значим принос за нашата горскостопанска практика.

Проф. Атанас Ганчев създава ползотворни контакти с колеги от чужбина, участва в международни конференции и съвещания. През 1953-1954 г. е на 4-месечна специализация в ГДР. Като представител на Управление "Горско стопанство" към Министерския съвет участва в първата политехническа сесия на Висшето училище в Дрезден (1956 г.). Участва в международното

актуалност. Учебниците му по дендрология за студентите по горско стопанство (1953, 1958) допълват и обогатяват първия български учебник по дендрология (1934), а учебникът по декоративна дендрология (1962, 1972) е първият у нас по тази дисциплина.

През четвъртвековния си преподавателски път проф. Ганчев е бил ръководител на 32 дипломни работи - по дендрология (12) и декоративна дендрология (20).

За облагородяването на предоставената през 1953 г. нова сграда на Висшето лесотехническо институт (сега Лесотехнически университет) заслуги има проф. Атанас Ганчев като ръководител на създадения през 1964 г. дендрариум. Все още жив е споменът за внесените от него различни чуждоземни видове люляк, цъфтящи в различни цветове, които са засадени в дендрариума на ВЛТИ като храстов етаж между различните тополови култивари, с които е работил.

Проф. Ганчев отдава 25 години на висшето лесовъдско образование и е сред неговите достойни първостроители. Полага основите за изграждането на учебния процес и структурирането на дисциплините в новоиздадената от акад. Борис Стефанов катедра "Дендрология с анатомия на дървото".

Печатните трудове, с повече от 6500 страници, значителна част от които са учебниците, са свидетелство за неговата богата и разностранна изследователска дейност. Проф. Ганчев полага големи усилия за ориентирането на специалистите от практиката по въпросите на залесяванията, интродукцията, аклиматизацията и използването на дървесните видове в лесовъдската работа за озеленяване на населените места.

Със смъртта на проф. Ганчев на 30 януари 1970 г. много ценни и значими национални висшето лесовъдско образование и е сред неговите достойни първостроители. Полага основите за изграждането на учебния процес и структурирането на дисциплините в новоиздадената от акад. Борис Стефанов катедра "Дендрология с анатомия на дървото".

Издава учебници и учебни пособия по дисциплините "Дендрология" и "Декоративна дендрология", които и до днес не са загубили своя-

Част от научния колектив на Института за гората (отляво надясно): ас. Пейо Беляков, доц. Атанас Ганчев (директор), ст.н.с. II ст. Михаил Петров, н.с. Борис Атанасов, ст.н.с. II ст. Здравец Наумов, 01.05.1953 г.

Дендрариумът пред ВЛТИ (ЛТУ), началото на който е положено от проф. Ганчев, 1964 г.

лови култивари (посулоустойчиви) на нетипични месторастения проф. Ганчев създава край Русе опитен участък за проучване от подобен характер, в който са изпитани 40 клона, от които 7 са най-добри - *Populus x euroamericana* 'Loens', 'Serotina', 'Grandis', 'Gelrica', 'Bachelieri', 'Regenerata', *Populus deltoides* var. *missouriensis*.

През 1967 г. в публикацията си за значението на формовото разнообразие при дървесните растения проф. Ганчев обобщава опита по изпитването на различните тополови клонове у нас и посочва, че създадени и изпитани оригинални хибриди, 3 от които са най-добри - VIII-3-58, VIII-7-58 и VIII-12-1958, достигнали 9.8 м средна височина и 14.8 см среден диаметър за 5 години.

Голяма е заслугата на проф. Ганчев за идентификацията на внесените през 1958-1960 г. нови сортове тополи от Италия, ГДР, Полша, Унгария и Франция, като в продължение на няколко години той допринася за изясняването и морфологичната характеристика за раз-

съвещание по горска генетика и развъждане на дървесна растителност в Берлин (1957 г.), на което докладва възможностите за производство на посадъчен материал от липови, ясенови и яворови семена. През 1967 г. във връзка с изграждането на дендрариума на ВЛТИ е командирован до Чехословакия за обмяна на опит в арборетумите "Млиняни" (Нитра) и "Софронка" (Пилзен - Болевец). Изнася два доклада в чужбина - в Будапеща (1956 г.) и Прага (1960 г.), посветени на условията за култивиране на тополите у нас и досегашните резултати от отглеждането на чуждоземни видове тополи в България, с преценка върху възможностите за създаването на високопродуктивни тополови насаждения.

С неоспоримия си талант в преподаването и като ръководител на катедра "Дендрология" проф. Атанас Ганчев допринася много за добрата подготовка на своите студенти. Издава учебници и учебни пособия по дисциплините "Дендрология" и "Декоративна дендрология", които и до днес не са загубили своя-

организира и проведе залесяването около града и на опорените райони в околните. На всички постове, които заема, се отличава с внимателно отношение към низовите служители и горските работници.

Принципност, взискателност, отзивчивост и човешко отношение са присъщи на инж. Йордан Петков като ръководител през периода, когато заема отговорни длъжности в управлението на горите. Като началник на отдел "Кадри" през 1950-1954 г. той слага край на необоснованите размествания на служителите по различните нива на управление, без да се омалова-

тават и оставят несанкционирани допусканите слабости. Той налага този стил и в работата на ръководствата в по-ниските нива на управлението и създава обстановка на стабилност и готовност за работа. По негова инициатива

се залесняват и стопанисват горите по залесяване и стопанисване на горите.

Отговорен редактор е на

книгите "Горите и горската промишленост в България"

(1968), "Българска гора" (1974) и други.

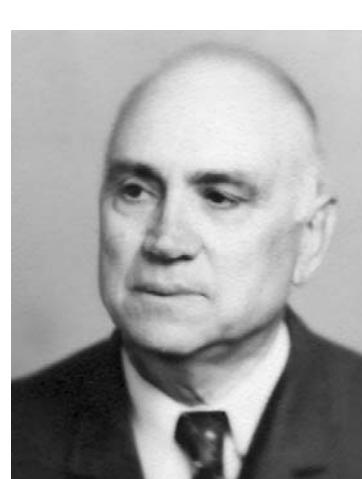
За цялостните заслуги за развитие на горското стопанство инж. Йордан Петков е удостоен със званието "Заслужил лесовъд".

И след пенсионирането си продължава да се интересува и да более за състоянието на българската гора.

Починал през 2003 година.

Доц. д-р Евгени ЦАВКОВ - ЛТУ

Инж. Йордан Петков - изтъкнат ръководител на горското ведомство

опазване на природната среда.

Още в Радомир инж. Петков се проявява като подготвен специалист, успява да

роден е на 27 октомври 1910 г. в Радомир. През 1934 г. завърши "Лесовъдство" в Агрономо-лесовъден факултет на Софийския университет.

Професионалният му път започва като лесничий в Девин, а след това работи в Широка поляна, Пазарджишко. През 1935 г. е уволнен и осъден за политическите си убеждения. След затвора остава без работа, а през 1942 г. е изпратен в концетрационен лагер. През септември 1944 г. е назначен за директор на Радомирското лесничество и началник на новооткритата Секция по укрепя-

не в работата по залесяване и стопанисване на горите.

Отговорен редактор е на книгите "Горите и горската промишленост в България" (1968), "Българска гора" (1974) и други.

За цялостните заслуги за развитие на горското стопанство инж. Йордан Петков е удостоен със званието "Заслужил лесовъд".

И след пенсионирането си продължава да се интересува и да более за състоянието на българската гора.

Починал през 2003 година.

Доц. д-р Янcho НАЙДЕНОВ

IN MEMORIAM

На 10 ноември 2020 г. почина инж. Любен Димитров Ванчев.

Роден е на 12.09.1936 г. в Батак, Пазарджишко област. През 1954 г. завърши Техникум по горско стопанство във Велинград, а през 1961 г. ВЛТИ.

Една година работи в ГС - Троян, а от 1962 до 1969 г. е директор на ГС - Ново село. През 1969-1973 г. е зам.-началник на Окръжното управление на горите - София. Две години е началник на Районна инспекция по горите и опазване на природната

среда.

През 1975 г. е назначен за директор на Горскпромишленото предприятие - Благоево, в Республика Коми. От 1977 до 1980 г. е първи заместник генерален директор на ДСО „Дърводобив и строителство в Коми АССР“ в Усогорск, а след завършването си в България е заместник генерален директор на ДСО до 1990 година. През 1990-1991 г. е председател на Комитета по горите и горската промишленост. От 1993 до 1997 г., когато се пенсионира, е изпълнителен директор на Акционерно дружество „Гора“.

Носител е на високи държавни отличия.

Поклон пред светлата му памет!

На 28 ноември 2020 г. почина инж. Живко Йорданов Тодоров.

Роден е на 02.08.1934 г. в с. Скобелево, Пловдивска област. Завърши Техникум по горско стопанство във Велинград през 1954 г. и ВЛТИ през 1963 година.

Работи като референт по охраната в ГС „Персенк“ (сега ГС - Михалково), а след завършването на висшето си образование е на работа в Горските стопанства в

Лъки и Орехово, където последователно е главен инженер и зам.-директор до 1971 година.

От 1971 до 1998 г., с прекъсване от 2 години, когато работи в Алжир, е проектант, ръководител на проектантска група и контролен инженер в „Агролеспроект“ - филиал Пловдив. Под ръководството му са изработени над 65 лесоустройствени проекти.

След пенсионирането си 4 години е председател на Поземлената комисия.

Поклон пред светлата му памет!

На 5 декември 2020 г. почина инж. Иван Гунчев Иванов.

Роден е на 28.01.1944 г. в с. Горско Калугерово, Великотърновска област. Завърши Техникум по горско стопанство „Христо Ботев“ през 1963 г. и ВЛТИ, специалност „Горско стопанство“, през

1970 година.

Работа започва в ГС - Велико Търново. През 1972-1977 г. е директор на ГС - Луковит. През 1977 г. постъпва в ГСК/РУГ - Велико Търново, където последователно е главен специалист, инспектор, ръководител на сектор, заместник главен директор и от 1994 до 2003 г. - директор. До пенсионирането си през 2007 г. е експерт в РУГ - Велико Търново. Под ръководството му са създадени десетки хиляди декари нови гори във

Великотърновска и Габровска област, професионално се стопанисват издънковите и високостъблените гори.

Автор и съавтор на две книги за горското стопанство в областите Габрово и Велико Търново

(1986 и 2006). Носител на званието „Лесовъд на годината“ за 2002 г. и „Златна значка“ на НУГ. Член на УС на СЛБ, бил е зам.-председател и два пъти носител на „Почетен знак“ на СЛБ.

Поклон пред светлата му памет!

На 10 януари почина инж. Георги Благов Кишев.

Роден е на 10.03.1949 г. в с. Обидим, Благоевградска област. През 1968 г. завърши Техникум по горско стопанство и горска промишленост - Банско, а през 1975 г. - ВЛТИ.

Започва трудовия си път като зам.-директор на ГС - м. Вищерица (сега ДГС - Места), където след две години става директор. При

създаването на Държавно горско-земеделско стопанство в с. Места през 1981 г. е назначен за зам.-директор. От 1991 до 2004 г. е директор на ГС/ДЛ - с. Места. Като ръководител има голям принос в създаването и стопанисването на горите и изграждането на материално-техническата база в района.

От 2010 до 2013 г., когато се пенсионира, е директор на ДГС - Добринице.

Поклон пред светлата му памет!

НОВИ КНИГИ

дателство на БАН „Проф. Marin Drinov“, София, 2020 г., 155 стр.

Функциите на горите са обособени в три категории - икономически, екологични и социални. Съвременният свят обаче придобива нови приоритети - през последните десетилетия в условията на нарастваща екологична криза човечеството гледа на горите не само като на източник на дървесина, а като на основен климатообразуващ и средообразуващ фактор на планетата, като на важно условие на общочовешка сигурност и

гаранция за оцеляването. Социалните и екологичните функции на горите се възприемат като равностойни и дори превъзходящи ресурсните и се определят като основен фактор за формиране и опазване на околната среда.

Книгата съдържа три части - Горските екосистеми като елемент на биосфера; Екологични, социални и икономически функции на горите и значението им за развитието на обществото; Екологична, рекреационно-оздравителна, културно-историческа и възпитателна функция и роля на горите.

ЮРИДИЧЕСКА КОНСУЛТАЦИЯ

Изменения в Кодекса на труда при изплащането на обезщетение при прекратяване на трудовото правоотношение след придобитото право на пенсия

Отговор: С приетия от Народното събрание Закон за изменение и допълнение на Кодекса на труда (ЗИД на КТ), ДВ, бр.107/18.12.2020 г., има промени в текста на чл. 222, ал. 3 от КТ. Съгласно §19 от ЗИД на КТ в чл. 222, ал. 3 думите „работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж“ се заменят с „придобил при същия работодател или в същата група предприятия 10 години трудов стаж през последните 20 години - на обезщетение в размер на брутното му трудово възнаграждение за срок от 6 месеца“.

След изменението новият текст на чл. 222, ал. 3 от КТ придобива следното съдържание: „При прекратяване на трудовото правоотношение, след като работникът или служителят е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, независимо от основанието за прекратяването, той има право на обезщетение от работодателя в размер на брутното му трудово възнаграждение за срок от 2 месеца, ако е придобил при същия работодател или в същата група предприятия 10 години трудов стаж през последните 20 години - на обезщетение в размер на брутното му трудово възнаграждение за срок от 6 месеца. Обезщетение по тази алинея може да се изплаща само веднъж“. Смятам, че вече не е необходимо стажът от 10 години при същия работодател да е непрекъснат, т.е. както беше в стария текст: „работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж“. Преди изменението на КТ, въпреки че нямаше изискване трудовият стаж да е придобит единствено през последните 20 години, съдебната практика приемаше, че е задължително работникът да е работил по трудово правоотношение без прекъсване при един работодател и последните 10 години от трудовия му стаж да са придобити при съответния работодател. Всяко започване на работа при друг работодател - независимо за колко време е било, щом има прекъсване на трудовия стаж и съответно придобит тъкъв стаж при друг работодател, прекъсващо събрания до момента стаж и беше необходим нов трудов стаж от 10 години. Преди изменението съдебната практика приемаше, че няма прекъсване на трудовия стаж само за времето, през което работникът е бил осигуряван, дока-

ВЪПРОС: Бихте ли ми обяснили в какво се изразяват измененията на чл. 222, ал. 3 от Кодекса на труда, приети и обнародвани в „Държавен вестник“, бр. 107/18.12.2020 г. по отношение на изплащането на обезщетение от 6 брутни работни заплати при прекратяване на трудовото правоотношение, след като работникът или служителят е придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст?

то е получавал обезщетение за безработица от НОИ. С приетите промени, ако през последните 20 години работникът е придобил при същия работодател или в същата група предприятия 10 години трудов стаж, има право на обезщетение в размер на брутното му трудово възнаграждение за срок от 6 месеца. **Съгласно новия текст не е необходимо работникът да е работил последните 10 години от трудовия си стаж при този работодател, а е необходимо трудовият стаж да е придобит единствено през последните 20 години.** Смятам, че през тези 20 години лицето може да работи и по друго трудово правоотношение, при друг работодател. Единственото императивно изискване е през периода от 20 години преди прекратяването на трудовото правоотношение работникът да е придобил 10 години трудов стаж при същия работодател или в същата група предприятия от

Според мен след приетите промени можем със сигурност да кажем, че изискването за придобиване на 10 години трудов стаж през последните 20 години въвежда ограничение от гледна точка на продължителността от време, през която трябва да е придобит трудовият стаж, и не е много ясна причината за въвеждането като горна граница на този период. Това изискване за придобиване на 10 години трудов стаж през последните 20 години въвежда ограничение от гледна точка на продължителността от време, през която трябва да е придобит трудовият стаж, за да може работникът да получи по-големия размер на обезщетение - в размер на брутното му трудово възнаграждение за срок от 6 месеца.

Определението на „группа предприятия“ се съдържа

в Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност (ЗТМТМ), към който ни препраща §1, т. 2а от Допълнителните разпоредби на КТ. Според §1, т. 5 от Допълнителните разпоредби на ЗТМТМ „группа от предприятия“ са две или повече свързани предприятия, като: едното предприятие по отношение на другото предприятие пряко или непряко притежава преимуществен дял от записания капитал на второто предприятие; контролира по-голямата част от гласовете, свързани с емирирания от второто предприятие акционерен капитал; има право да назначава повече от половината членове на административния, управителния или надзорния орган на второто предприятие, или предприятието се намира под единното управление на предприятието майка“. От това определение може да се направи изводът, че „группа от предприятия“ са две или повече свързани предприятия, като тази свързаност се изразява в това, че:

- едното предприятие по отношение на другото пряко или непряко притежава преимуществен дял от записания капитал на второто предприятие;

- контролира по-голямата част от гласовете, свързани с емирирания от второто предприятие акционерен капитал;

- има право да назначава повече от половината членове на административния, управителния или надзорния орган на второто предприятие или предприятието се намира под единното управление на предприятието майка.

В полза на работниците е възможността за получаване на обезщетението по чл. 222, ал. 3 от КТ в по-големия му размер, ако трудовият стаж е натрупан не само и единствено при същия, т.е. при един работодател, а и при или „в същата група предприятия“. Смятам за правилно и трябва да се приеме положително разширяването на обхвата, на вътрешното движение в т.нар. група предприятия.

Справка: чл. 222, ал. 3 от КТ; §1, т. 2а от ДП на КТ и §1, т. 5 от ДП на ЗТМТМ.

Димитър Найденов
юрист на ФСОГСДП

Представяме СИДП - Шумен

СЕВЕРОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ

Североизточното държавно предприятие, чието централно ръководство се намира в Шумен, управлява и стопанисва държавни горски територии в 4 области - Шуменска, Варненска, Добричка и Търговищка. В състава му влизат 18 териториални поделения - 13 горски и 5 ловни стопанства. Общата площ на държавните горски територии, включени в района на дейност на Предприятието, е 327 528 ха, като залесените са 94 % (309 098 ха). Общий запас на дървесината възлиза на 36 млн. м³, като средногодишното ползване е 670 000 куб. метра. В 9 разсадника, от които 2 са с национално значение, се произвеждат 2.5 млн. фиданки. Особена ценност представляват полезащитните горски пояси в Добруджа, към опазването и стопанисването на които Предприятието се обърна с целия си лесовъдски потенциал. През годините поделенията на СИДП имат много успехи в ловностопанска и горскостопанска дейност, едни от лидерите са в системата на горите в строителството и ремонта на нови горски пътища, внедряването на извоза на дървесината с иновативен метод, увеличават площите за залесяване. Една от най-добре развиващите се дейности в Предприятието, свързана с интереса на обществото, особено на детската аудитория, към горите, е Горската педагогика.

КАК ЗАПОЧВАМЕ ГОДИНАТА

Въпреки пандемията и свитите пазари през последните месеци ръководството на Предприятието е успяло да реализира няколко идеи, свързани с изграждане на пътища в стопанствата, подобряване на съществуващата база и построяване на малък завод за

Инж. Веселин Нинов - директор на СИДП - Шумен

Работата в полза на българската гора продължава

Полезащитни горски пояси в Добруджа

льд. Навременното възстановяване на пострадалите гори ще има благоприятно въздействие върху почвите, водите, въздуха, биоразнообразието, опазването на околната среда. Освен икономическия възстановените гори постигат и много по-значимия екологичен ефект, като допринасят за борбата с промените в климата и увеличават погълщането на въглерода.

УНИКАЛНИ ПОЛЕЗАЩИТНИ ГОРСКИ ПОЯСИ

530 дка защитни горски пояси ще бъдат създадени в гр. Добрич, Балчик и Генерал Тошево през следващите 4 години. 130 дка от тях ще са новосъздадени пояси. Средствата са по Проект "Мерки за опазване на малкия креслив орел и неговите местообитания в България", който е към програма LIFE на ЕС. Странни в

предвидено залесяване. Борбата с климатичните промени, повишаването на температурите, вредните емисии, изчезването на много растения и животни нарушават екологичното равновесие и всеки трябва да направи каквото зависи от него, за да бъдат спрени тези процеси днес и сега.

ИНОВАТИВНА СИСТЕМА ЗА СВАЛЯНЕ НА ТРУПИ

През м.г. в Предприятието беше изprobвана и иновативна система за сваляне на трупи от стръмни терени. Новият начин, чиято цел е да щади почвата и подраста по време на сеч, е разработен от д-р инж. Тихомир Крумов от Лесотехническия университет. Системата позволява отрязаните дървета да се спускат по улеи дълги над 100 метра, ка-

Работна среща за полезащитни горски пояси в ДЛС - Балчик

Иновативна система за свличане на дървесина от пресечени местности

обработка на дивечово месо в ДЛС "Паламара" - с. Венец. Директорът на Североизточното държавно предприятие инж. Веселин Нинов е оптимист за това каква ще бъде 2021 г. и се надява да има раздвижване на пазарите, да се направят планираните обеми и кризата постепенно да отстъпи, за да е по-спокойна работата на всеки. "Като най-важни за годината бих отбелаяз двата проекта, по които работи Предприятието - споделя инж. Нинов - и очакванията ни да започне работа по Мярка 8.4". Благодарение на проекта "Премахване на инвазивни чужди видове, възстановяване и опазване на приоритетни горски местообитания от мрежата "Натура 2000" в Североизточна България" LIFE19 NAT/BG/001133 - LIFE IASHAB ще бъдат премахнати насаждения от инвазивни дървесни видове върху площ 1053 дка, като на тяхно място ще бъдат залесени типични за Североизточна смесени широколистни гори.

Огромната работа по подмяна на гори от нетипични за България видове, както и възстановяване на полезащитни пояси, намиращи се в лошо състояние, ще се извърши върху площ от близо 2000 дка, като всички предвидени за подмяна и възстановяване на саждения попадат в защитени зони от екологичната мрежа "Натура 2000". Значимото по мащаб залесяване е на стойност 1 386 763 евро, 74.40 % от които са осигурени като съфинансиране по Програма LIFE Nature 2019 на Европейската комисия. Проектът има важно значение не само на национално, но и на европейско ниво, тъй като премахването

на насаждения от инвазивни чужди видове и възстановяването на естествените горски екосистеми са едни от ключовите мерки за адаптиране към климатичните промени и опазване на биологичното разнообразие на ниво ЕС. Възстановяването на полезащитните пояси, както и създаването на нови също е приоритет за България и региона, защото това е единственият начин за справяне със суховеите в Добруджа, намаляването на почвената влага и ветровата ерозия на почвата. Партийни в изпълнението на проекта са ИАГ, СЦДП, ЮЗДП, АБЗ-2006 и WWF.

ЩЕ СЕ СЪЗДАВАТ НОВИ ГОРИ

Още 1210 дка нови гори ще се появят на територията на СИДП в периода 2020-2023 година. Средствата за залесяването в размер на 1 млн. лв. са по Проект "Възстановяване на щети по гори, пострадали от катастрофични събития, болести и вредители", финансиран със средства по Оперативна програма за развитие на селските райони в периода 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони, съгласно подписан договор между Североизточното държавно предприятие и Държавния фонд "Земеделие". Целта на Проекта е възстановяване на гори, засегнати от болести и вредители, чрез извършване на залесителни дейности, включващи почистване на площите, почвоподготовка и залесяване на общо 1210 декара. Ще бъдат залесени 739 822 фиданки и 1024 кг церовъжъ

проекта са ИАГ, БДЗП, СИДП - Шумен, и ЮИДП - Сливен, а целта му е да бъдат създадени нови местообитания за малкия креслив орел, да бъде опazen видът и да бъде съхранено биологичното разнообразие на горите в България.

През м.г. е установено необично съхнене при близо 100 км от полезащитните пояси в Добруджа. Тяхното значение е огромно и затова усилията на специалистите са насочени към откриване на причините за съхненето, възстановяване на поясите и създаване на нови. През тази и следващите години това ще е една от основните насоки в работата на Предприятието, затова и голяма част от дейностите по проектите са на територията на Държавните горски стопанства в гр. Добрич и Генерал Тошево и в ДЛС - Балчик. В момента се подготвя кандидатстването по още един проект - "Интегрирано управление за адаптация към промените в климата и повишаване на ролята на горите като поглътител на въглерод", като при изпълнението на Проекта също е

то така се пести много време и ресурс. Новият начин на работа ще се прилага на територията на Североизточното държавно предприятие при сечи в пресечени местности, където сега за извозването на дървесината се използват животни или трупите се извличат с машини. Системата от улеи, чрез която ще се свалят трупите, ще улесни работата на хората и ще опази почвата и подраста в зоната на сечта.

Работата в полза на българската гора и хората, свързани с нея, в Предприятието ще продължи и през тази година. Важното е да се опази здравето на работещите, за да могат те да работят професионално и със сърце за безценноя национален капитал - горите.

Татяна ДИМИТРОВА
експерт "Връзки с обществеността",
СИДП

